

Tre og Halvtredstindstyvende Møde.

Fredagen den 28de Januar 1881, Kl. 1.

Sekretæren, Hummeluhr, oplæste Protokollen for forrige Møde, som derefter blev underskrevet.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsettelse af første Behandling af: Forslag til Lov om den borgerlige Retspleie.

Justitsministeren (Nellemann):

Blandt de Bebreidelser, man har gjort det foreliggende Lovudkast, er der oftere blevet, baade i denne Sal og udenfor den med Styrke fremhævet, at Arbeidet var af udenlandsk Natur, at det ikke kunde siges at være opvoget paa vor egen Retsubvillings Jordbund, men at de Ideer, der vare neblagte i det, vare hentede andetsteds fra, navnlig fra de større europæiske Stater, og som en Følge deraf maa det betragtes som en kunstig Plante, der skulde overføres paa vor Jordbund. Man har endvidere gjort gjældende, at Forandringen var gennemført paa en saadan Maade, at man kunde sige, at Lovudkastet indeholdt et uforødent radikalt Brud med den bestaaende Retsstilstand, at det gik langt videre, end der behøvedes til Gjennemførelsen af det Formaal, Grundlovens § 79 stillede sig. Man har villet bebreide Processkommissionens Udcast, saaledes som en æret Taler igaar udtrykte sig, at det vilde europæisere os ogsaa paa dette Omraade. Disse Betragtninger, mine Herrer, høre jo i og for sig til dem, man kunde tage sig let, de høre til dem, om hvilke man kunde sige med den tydske Filosof: „En Sten er ikke noget Argument,“ thi det er altsammen i for sig ikke noget Øndt, der herved siges om Forslaget, men det er saa meget mere en ubegrundet Bebreidelse at gjøre os, som det jo altid har maattet være klart for Alle og det allerede i 1849, da den omhandlede Bestemmelse blev sat ind i Grundloven, at her var Spørgsmaal om Noget, hvori vi væsentlig maatte overføre noget Fremmed paa dansk Jordbund. I det Dieblis, man i Grundloven indsatte en Bestemmelse om, at man vilde have Mundtlighed og Offentlighed gennemført i hele Retspleien og Ræmninger i Misgjerningsager og Sager, der reise sig af politiske Lovovertrædelser, har man været sig fuldt bevidst, at man derved sigtede til at ville hertilands have indført den hele Retsordning i saa Henseende, som var bekendt fra Udlandet og som dengang netop, som saa meget Andet, udgik fra Frankrig og gjorde sin Tour rundt i en Mængde kontinentale

europæiske Stater. Det maa have staaet klart for Grundlovens Forfattere; men i hvert Tilfælde, enten det for dem har staaet klart eller ikke, maa det være saaledes, thi hvor skulde vi i vor egen nationale Retsubvilling tage Tilflytningspunkter for noget Saadant, for noget saa Nytt og fra vor hele hidtilgjældende Retsstilstand saa Forstjelligt. Det er derfor ikke nogen Bebreidelse, som med Føje kan gjøres mod Arbeidet, thi naar man forlanger mundtlig Rettergang i Retspleien og Ræmninger i kriminelle Retsager, forlanger man med det Samme en Verdensubvilling overført paa vort Retsomraade. Foraauidt man nu vil gjøre gjældende, at man ved at overføre dette paa vort Retsomraade er gaaet videre, end der behøves, og undertiden næsten har villet fremstille Sagen, som om Processkommissionen havde fundet en Slags ondskabsfuld Fornøielse i at vende op og ned paa alle Ting og gjøre mere vidtgaaende Forandringer, end der egentlig behøves, da er denne Bebreidelse i sin Almindelighed ligeledes uforsjont. Det kan paa ingen Maade siges at være saa, og det kan tværtimod paavises, naar man vil trænge dybere tilbunds i Sagen, at man helt igjennem ved Processkommissionens Overveielse har været ledet af den Betragtningssmaade, at man ikke skulde opgive de nedarvede Retsbegreber paa alle saadanne Omraader, hvor det var muligt at beholde dem ved Siden af de nye, uden at afstedkomme haandgribelige Inkonsekvenser eller Konfusion. Derfor er der ikke saa saa vigtige Punkter, hvor Processkommissionen ligefrem har henvist til den bestaaende Lovgivning og støttet sig til den eller i hvert Fald kodificeret den bestaaende Ret med enkelte underordnede Forandringer, saaledes at man ikke kan sige, at der i den Henseende er foretaget nogen principiel Forandring. Der er mange Gebeter af Processen, hvor dette er Tilfældet; saaledes for at nævne to store og vigtige, hvor man ligefrem har ment at kunne henholde sig til den gjældende Ret, vil jeg blot anføre hele Bevisbyrdelæren og Læren om Dommens Retskraft som to af de vigtigste og vanskeligste processuelle Materier, og dernæst en hel Række af mere almindelige Grundsatninger, hvor man ligeledes er bleven staaende i alt Væsentligt ved de overleverede Grundsatninger: saaledes Værnething, Dommers og andre Retspersoners Inhabilitet, Læren om Parterne og deres Repræsentanter. Det er derfor ingenlunde saa, at man er gaaet ud paa saa at sige at staffe alt det Nedarvede af Veien. Tværtimod, man har bestræbt sig for at beholde saa Meget af det, som var foreneligt med Gjennemførelsen af det Nye. Men der er jo det Spørgsmaal, som det egentlig dreier sig om, hvor og ved hvilket man saa tildels gjør de samme Indvendinger gjældende — hvad jeg ogsaa til en vis Grad kan erkende Berettigelsen af — nemlig Spørgsmaalet om, hvorledes Processkommissionen har opfattet Begrebet Mundt-